

Rza Cabir oğlu ABBASOV

Azərbaycan Qərbi Kaspi Universitetinin doktorantı

E-mail:abbasov.rza.2000@gmail.com

Orxan Mübariz oğlu BAĞIROV

İqtisadiyyat üzrə Fəlsəfə Doktoru

E-mail:b.orxan07@gmail.com

PUL-KREDIT TƏNZİMLƏNMƏSİNİN İQTİSADİYYATA TƏSİRİNİN GÜCLƏNDİRİLMƏSİ

Xülasə

Məqalədə pul-kredit tənzimlənməsinin milli iqtisadiyyatın dayanıqlı inkişafına təsirinin gücləndirilməsi məsələləri araşdırılmışdır. Tədqiqatda pul-kredit və fiskal siyasətlərin qarşılıqlı əlaqəsinin möhkəmləndirilməsi, investisiya fəallığının və biznes mühitinin stimullaşdırılması, maliyyə inklüzivliyinin artırılması, məşğulluq və istehsal sektorlarının dəstəklənməsi, həmçinin innovasiya və texnologiyaların inkişafına yönəlmiş kredit siyasətinin tətbiqi kimi prioritetlər önə çəkilmişdir.

Göstərilir ki, bu istiqamətlərin səmərəli həyata keçirilməsi makroiqtisadi sabitliyin möhkəmlənməsinə, investisiya mühitinin yaxşılaşmasına, real sektorun inkişafına, məşğulluğun artırılmasına və sosial rifahın yüksəldilməsinə töhfə verir. İnovasiya yönümlü kredit siyasəti bilik əsaslı iqtisadiyyatın formalaşmasını sürətləndirir və ölkənin global rəqabət qabiliyyətini artırır.

Açar sözlər: Pul-kredit siyasəti; fiskal siyasət; maliyyə inklüzivliyi; investisiya fəallığı; məşğulluq; innovasiya; texnologiya; iqtisadi inkişaf.

UOT: 336

JEL: G00, H00, H6,

DOI: <https://doi.org/10.54414/CCSK9509>

Giriş

Müasir dövrdə makroiqtisadi sabitliyin təmin edilməsi və davamlı iqtisadi inkişafın təşviqi hər bir dövlətin qarşısında duran əsas məqsədlərdən biridir. Bu məqsədə çatmaq üçün istifadə olunan başlıca vasitələrdən biri də pul-kredit siyasətidir. Pul-kredit siyasəti, iqtisadiyyatdakı pul kütləsinin, faiz dərəcələrinin və maliyyə resurslarının tənzimlənməsi vasitəsilə ümumi iqtisadi fəallığın idarə olunmasına təsir edir. Bu siyasət vasitəsilə mərkəzi banklar inflyasiyanı cilovlamaq, iqtisadi artımı dəstəkləmək, maliyyə sabitliyini qorumaq və məşğulluğu artırmaq kimi strateji məqsədlərə nail olmağa çalışırlar. Effektiv həyata keçirilən pul-kredit siyasəti investisiya mühitinin yaxşılaşdırılmasına, bazar subyektlərinin etimadının güclənməsinə və iqtisadiyyatın müxtəlif sahələrinin

balanslı inkişafına şərait yaradır. Bununla yanaşı, düzgün tətbiq olunan pul siyasəti maliyyə bazarlarında likvidlik səviyyəsinin tənzimlənməsinə və qiymət sabitliyinin qorunmasına töhfə verir.

Lakin inkişaf etməkdə olan ölkələrdə, o cümlədən Azərbaycanda pul-kredit siyasətinin iqtisadiyyata təsir imkanlarının səmərəli istifadəsi ilə bağlı müəyyən məhdudiyyətlər vardır. Bu məhdudiyyətlərə maliyyə bazarlarının zəif inkişaf etməsini, bank sistemində likvidliyin qeyri-bərabər paylanmasını, yüksək dollarlaşma səviyyəsini, qeyri-monetar inflyasiya amillərini və iqtisadiyyatın struktur asılılıqlarını aid etmək olar. Bununla yanaşı, neft sektoruna əsaslanan iqtisadi model və xarici şoklara qarşı həssaslıq da pul siyasətinin təsir gücünü zəiflədir. Bu şəraitdə

Mərkəzi Bankın alətləri vasitəsilə iqtisadi göstəricilərə təsir etmək imkanları məhdudlaşır, monetar siyasət təkbaşına arzu olunan nəticələri verə bilmir.

Azərbaycan iqtisadiyyatında qeyri-neft sektorunun genişləndirilməsi, fiskal dayanıqlığın möhkəmləndirilməsi və sosial rifahın artırılması üçün pul-kredit tənzimlənməsinin daha təsirli və effektiv şəkildə formalaşdırılması zəruridir. Pul siyasətinin təkcə maliyyə sektoruna deyil, eyni zamanda real sektora, investisiya axınlarına, məşğulluğa və innovasiya təşəbbüslərinə də daha çox təsir göstərməsi vacibdir. Buna görə də pul siyasətinin ümumi iqtisadi siyasətlə inteqrasiyası, o cümlədən fiskal siyasət, investisiya təşviqi və maliyyə inklüzivliyi ilə koordinasiya olunması ön plana çıxır. Məqalənin məqsədi də bu təsirin artırılması üçün konkret istiqamətləri müəyyənləşdirmək və bu istiqamətlərin tətbiqi nəticəsində ölkə iqtisadiyyatında yaranacaq üstünlükləri təhlil etməkdir.

Pul-Kredit siyasəti ilə fiskal siyasətin koordinasiyasının gücləndirilməsi

Pul-kredit siyasətinin iqtisadiyyata təsirinin gücləndirilməsində fiskal siyasətlə səmərəli koordinasiya xüsusi əhəmiyyət kəsb edir. Əgər bu iki əsas makroiqtisadi alət arasında qarşılıqlı uzlaşma mövcud deyilsə, pul siyasətinin tənzimləyici gücü zəifləyə bilər. İnflyasiyanın cilovlanması, iqtisadi artımın davamlılığının təmin edilməsi, tədiyyə balansının qorunması və maliyyə dayanıqlığının təmin edilməsi kimi məqsədlərə yalnız pul və fiskal siyasətin sinxronlaşdırılmış şəkildə icrası ilə nail olmaq mümkündür. Xüsusilə, dövlətin büdcə siyasətinin komponentləri olan vergi yığımları, dövlət xərcləri, borclanma səviyyəsi və fiskal stimullar Mərkəzi Bankın faiz siyasətinə, likvidliyi idarə etməsinə və ümumi iqtisadi mühitə birbaşa təsir göstərir. Əgər dövlət yüksək büdcə kəsiri şəraitində genişlənmə siyasəti həyata keçirirsə, Mərkəzi Bankın inflyasiyanı aşağı salmaq məqsədilə tətbiq etdiyi sərt pul siyasəti ilə bu fiskal yanaşma ziddiyyət təşkil edə bilər. Bu isə iqtisadiyyat üçün qeyri-müəyyənlik yaradaraq makroiqtisadi göstəricilərdə qeyri-sabitliyə, iqtisadi subyektlərdə yalnız gözləntilərin formalaşmasına səbəb olur.

Digər tərəfdən, pul və fiskal siyasətin uyğunlaşdırılması iqtisadiyyatın daha dayanıqlı və balanslı inkişafı üçün zəruri mühit yaradır. Məsələn, dövlət xərclərinin məhsuldar sahələrə, xüsusilə infrastruktur, təhsil, səhiyyə və innovasiya yönümlü investisiyalara yönəldilməsi, Mərkəzi Bankın isə sərfəli kredit şəraiti yaratması, real sektorun genişlənməsinə, məhsuldarlığın artmasına və məşğulluğun yüksəlməsinə imkan verir. Bundan əlavə, dövlətin borclanma səviyyəsinin idarəolunan olması və maliyyə məsuliyyətinin təmin edilməsi, pul bazarlarında sabitliyin qorunmasına, faiz dərəcələrinin proqnozlaşdırıla bilən səviyyədə saxlanmasına və bazar iştirakçılarının qərar qəbul etmə prosesində əminliyinin artmasına şərait yaradır. Pul və fiskal siyasətin sinxronlaşdırılması həm də yerli və xarici investorların iqtisadiyyata olan inamını artırır, çünki bu zaman iqtisadi siyasətin məqsədləri aydın olur, risklər azalır və kapital axınları daha sabit xarakter daşıyır.

Koordinasiya olunmuş siyasət həm daxili, həm də xarici iqtisadi şoklara qarşı daha çevik və effektiv cavab verməyə imkan verir və bu da iqtisadiyyatda gözlənilən sabitliyi təmin edir. Xüsusilə, beynəlxalq enerji qiymətlərində dalğalanmalar və geosiyasi risklər şəraitində Azərbaycanın fiskal və pul siyasətinin birgə şəkildə idarə olunması iqtisadi dayanıqlığın əsas təminatçılarından biri ola bilər. Bundan başqa, sosial xərclərin planlı və məqsədyönlü həyata keçirilməsi, sosial rifahın artırılması və gəlir bölgüsündə ədalətin təmin edilməsi də Mərkəzi Bankın monetar alətləri ilə dəstəkləndikdə daha effektiv nəticələr verir. Bu yanaşma inflyasiyanın sosial təsirlərini azaltmaqla yanaşı, əhəlinin alıcılıq qabiliyyətini qoruyur və iqtisadi fəallığın davamlılığını təmin edir. Nəticə etibarilə, pul və fiskal siyasətlərin vəhdət halında tətbiqi iqtisadiyyata təsirin güclənməsinə, uzunmüddətli inkişafın təmin olunmasına və makroiqtisadi sabitliyin möhkəmləndirilməsinə xidmət edir.

Pul siyasətinin investisiya fəallığına və biznes mühitinə təsirinin artırılması

Pul-kredit siyasətinin iqtisadiyyata real təsirinin gücləndirilməsi üçün investisiya fəallığının stimullaşdırılması və biznes mühitinin yaxşılaşdırılması əsas istiqamətlərdən biri kimi çıxış edir. Investisiya, xüsusilə özəl sektor sərmayələri, iqtisadi artımın aparıcı qüvvəsi olmaqla yanaşı, yeni

iş yerlərinin açılması, texnoloji inkişaf və rəqabət qabiliyyətinin yüksəldilməsi baxımından da xüsusi əhəmiyyətə malikdir. Lakin yüksək faiz dərəcələri, kredit resurslarının məhdudluğu və maliyyə bazarlarının kifayət qədər inkişaf etməməsi investisiya fəaliyyətini məhdudlaşdıran əsas amillərdəndir. Pul siyasətinin iqtisadiyyata təsirini artırmaq üçün Mərkəzi Bank biznes mühitinə daha aktiv təsir göstərməli, sərfəli maliyyələşmə imkanları yaratmalı və iqtisadi subyektlərin likvidlik ehtiyaclarını ödəməlidir.

Faiz dərəcələrinin iqtisadi fəallığa təsiri birbaşa olaraq investisiya qərarlarının formalaşmasında mühüm rol oynayır. Aşağı və sabit faiz dərəcələri uzunmüddətli investisiyaların təşviqinə imkan verir, çünki müəssisələr borclanma xərcinin aşağı olmasını nəzərə alaraq yeni layihələrə sərmayə qoymağa meylli olurlar. Eyni zamanda, inflyasiyanın proqnozlaşdırıla bilən səviyyədə saxlanılması da biznes üçün riskləri azaldır və uzunmüddətli planlaşdırmanı asanlaşdırır. Pul siyasətinin çevikliyi və iqtisadi şəraitə uyğunlaşdırılması, məsələn, iqtisadi durğunluq dövründə stimullaşdırıcı tədbirlərin, iqtisadi canlanma dövründə isə məhdudlaşdırıcı tədbirlərin tətbiqi, investisiya mühitinin qorunmasına və genişlənməsinə şərait yaradır.

Bundan əlavə, kiçik və orta biznesin maliyyə resurslarına çıxış imkanlarının genişləndirilməsi də pul siyasətinin iqtisadiyyata təsirinin artırılması üçün vacibdir. Bank sistemində kredit resurslarının ədalətli və səmərəli bölgüsü, regionlarda fəaliyyət göstərən bizneslər üçün əlverişli maliyyələşmə mexanizmlərinin yaradılması iqtisadi aktivliyin bölgələr üzrə balanslı şəkildə artmasına səbəb olur. Eyni zamanda, dövlətin güzəştli kredit proqramlarının Mərkəzi Bank siyasətləri ilə uyğunlaşdırılması da investisiya fəallığını gücləndirə bilər.

Ümumilikdə, pul-kredit siyasətinin investisiya və biznes mühitinə təsiri gücləndikcə, iqtisadiyyatın davamlı artımı və struktur islahatlarının uğurla həyata keçirilməsi imkanları artır. Monetar siyasət təkcə inflyasiya hədəfinə deyil, həm də iqtisadi subyektlərin fəaliyyət şəraitinin yaxşılaşdırılmasına yönəldildikdə, ümumi iqtisadi inkişafda mühüm rol oynaya bilər.

Maliyyə inklüzivliyinin artırılması və maliyyə alətlərinə çıxışın genişləndirilməsi

Pul-kredit siyasətinin iqtisadiyyata təsirinin gücləndirilməsində mühüm amillərdən biri də maliyyə inklüzivliyinin artırılması və əhalinin, eləcə də müəssisələrin maliyyə xidmətlərinə çıxış imkanlarının artırılmasıdır. Maliyyə inklüzivliyi dedikdə, bütün əhali qruplarının və biznes subyektlərinin, xüsusilə regionlarda sosial cəhətdən həssas təbəqələrin kredit, əmanət, sığorta kimi maliyyə alətlərinə, ödəniş sistemləri və digər xidmətlərə bərabər və asan şəkildə çıxışı nəzərdə tutulur. Bu imkanların genişlənməsi, həm iqtisadi fəallığın artmasına, həm də pul-kredit siyasətinin müxtəlif sosial və iqtisadi təbəqələrə daha güclü təsir göstərməsinə şərait yaradır.

Maliyyə inklüzivliyi zəif olduqda, Mərkəzi Bankın qəbul etdiyi qərarlar iqtisadiyyatın yalnız məhdud bir hissəsinə təsir göstərə bilər. Bu da, xüsusilə monetar siyasət alətlərinin, yəni faiz dərəcələrinin, məcburi ehtiyat normalarının, açıq bazar əməliyyatlarının real sektora təsiri prosesini çətinləşdirir. Əhalinin və bizneslərin böyük hissəsinin bank sistemindən və formal maliyyə xidmətlərindən kənarda qalması, qeyri-rəsmi maliyyələşmə kanallarına üstünlük verilməsi, pul siyasətinin hədəflərinə çatmasına əngəl yaradır. Bu baxımdan, maliyyə inklüzivliyinin artırılması həm də pul siyasətinin effektivliyinin mühüm göstəricilərindən biri kimi çıxış edir.

Azərbaycanda maliyyə xidmətlərinə çıxış imkanlarının qeyri-bərabər paylandığı müşahidə olunur. Xüsusilə regionlarda yaşayan əhali və kiçik sahibkarlar üçün bank xidmətlərinin məhdud olması, maliyyə savadlılığının aşağı səviyyəsi və formal maliyyələşmənin yüksək dəyəri iqtisadi fəallığın inkişafına mane olur. Mərkəzi Bank bu problemi aradan qaldırmaq üçün maliyyə inklüzivliyi strategiyalarını pul siyasətinə inteqrasiya etməli, bank olmayan maliyyə institutlarının rolunu gücləndirməli və rəqəmsal maliyyə xidmətlərinin inkişafını təşviq etməlidir. Elektron ödəniş sistemlərinin genişləndirilməsi, mikro-kredit institutlarının dəstəklənməsi və mobil bankçılığın inkişafı əhalinin maliyyə sistemində inteqrasiyasını sürətləndirə bilər.

Eyni zamanda, əhalinin maliyyə savadlılığının artırılması da maliyyə inklüzivliyinin mühüm tərkib hissəsidir. İnsanlar maliyyə xidmətlərinin mahiyyətini, onların faydalarını və istifadə mexanizmlərini dərk etsələr, daha aktiv şəkildə

maliyyə bazarlarında iştirak edirlər. Bu isə pul siyasətinin təsir dairəsinin genişlənməsinə və iqtisadi qərarların daha effektiv icrasına səbəb olar. Beləliklə, maliyyə inklüzivliyinin artması təkcə sosial ədalət baxımından deyil, həm də makroiqtisadi idarəetmənin səmərəliliyi baxımından vacibdir. Bu istiqamətdə görüləcək tədbirlər, pul-kredit siyasətinin hərtərəfli təsir imkanlarını artıracaq və iqtisadi inkişafın dayanıqlılığını möhkəmləndirəcəkdir.

Pul-kredit siyasətinin məşğulluq və istehsal sektorlarına təsirinin gücləndirilməsi

Pul-kredit siyasətinin iqtisadiyyata real təsirinin gücləndirilməsi üçün onun təkcə maliyyə sabitliyi və inflyasiya üzərində deyil, həm də məşğulluq səviyyəsinə və istehsal sahələrinin inkişafına yönəldilmiş təsir mexanizmlərinin inkişaf etdirilməsi zəruridir. Mərkəzi bankların əsas hədəflərindən biri qiymət sabitliyinin qorunmasıdır. Lakin bu məqsədə çatmaqla yanaşı, iqtisadiyyatın real sektoruna, xüsusilə istehsal və xidmət sahələrinə dəstək vermək, ümumi iqtisadi rifahı artırmaq baxımından mühüm əhəmiyyət daşıyır. İstehsalın stimullaşdırılması və məşğulluğun artırılması, pul-kredit siyasətinin daha geniş və sosial yönümlü nəticələr verməsinə imkan yaradır.

Pul siyasəti səmərəli şəkildə təşkil edildikdə, iqtisadiyyatda sərfəli maliyyələşmə şəraitinin yaradılması nəticəsində müəssisələrin istehsal həcmi artır, yeni investisiyalar reallaşır və nəticədə iş yerlərinin sayı çoxalır. Faiz dərəcələrinin real sektora uyğun səviyyədə tənzimlənməsi, istehsal müəssisələrinin kreditlərə çıxış imkanlarının genişləndirilməsi və xüsusilə qeyri-neft sektorunun maliyyələşdirilməsi bu prosesdə mühüm rol oynayır. Pul siyasətinin istehsal sektoruna təsiri yalnız kredit resurslarının əlverişliliyi ilə məhdudlaşmır. Eyni zamanda, iqtisadi subyektlərin sabit qiymət gözləntilərinə malik olması, onların uzunmüddətli istehsal və investisiya planlarını daha inamla reallaşdırmasına şərait yaradır.

Bununla yanaşı, məşğulluğun stimullaşdırılması üçün pul siyasətinin icrası zamanı sosial və regional bərabərlik də nəzərə alınmalıdır. Regionlarda fəaliyyət göstərən kiçik və orta istehsal müəssisələrinin maliyyələşdirilməsi, kənd təsərrüfatı və sənaye sahələrinə yönəlməli xüsusi kredit xəttlərinin yaradılması iqtisadi fəallığın təkcə iri şəhərlərlə məhdudlaşmamasına səbəb olur. İsteh-

salın genişlənməsi həm də daxili tələbin artmasına, yerli məhsulların bazarda daha rəqabətqabiliyyətli olmasına və idxaldan asılılığın azalmasına şərait yaradır. Bu, öz növbəsində tədiyyə balansına müsbət təsir göstərərək iqtisadi sabitliyi gücləndirir.

Pul siyasətinin məşğulluq üzərində dolayısı təsiri həm də istehlak kreditlərinin mövcudluğu və əhalinin gəlir səviyyəsinin artması ilə bağlıdır. Əhalinin daha geniş maliyyə resurslarına çıxışı, tələbin yüksəlməsinə və bunun nəticəsində istehsal müəssisələrinin fəaliyyət dairəsinin genişlənməsinə səbəb olur. Bu isə əlavə iş yerlərinin yaradılması və sosial rifahın yaxşılaşması ilə nəticələnir. Beləliklə, pul-kredit siyasətinin məşğulluq və istehsala təsir mexanizmlərinin formalaşdırılması, iqtisadiyyatın dayanıqlı artımına və sosial ədalətin təmin edilməsinə mühüm töhfə verə bilər.

Kredit siyasətinin innovasiya və texnologiyaya dəstək vasitəsi kimi istifadəsi

Müasir dövrdə innovasiya və texnoloji inkişaf iqtisadi artımın əsas istiqamətlərindən biri kimi qəbul edilir. Xüsusilə, bilik əsaslı iqtisadiyyata keçid, rəqabət qabiliyyətinin artırılması və yüksək əlavə dəyər yaradan sahələrin inkişafı üçün innovativ fəaliyyətlərin dəstəklənməsi vacibdir. Pul-kredit siyasəti bu prosesdə mühüm rol oynaya bilər, çünki sərfəli maliyyələşmə imkanları olmadan innovasiya yönümlü layihələrin həyata keçirilməsi çətin olur. Innovasiya sahəsində risklərin yüksək olması, kredit təşkilatlarının bu istiqamətdə maliyyələşməyə ehtiyatla yanaşmasına səbəb olur. Bu səbəbdən, Mərkəzi Bankın kredit siyasəti vasitəsilə innovasiya və texnologiya sahələrinin maliyyələşdirilməsini təşviq etməsi vacib addım kimi çıxış edə bilər.

Pul-kredit siyasətinin bu sahəyə təsirinin artırılması üçün xüsusi məqsədli kredit proqramlarının formalaşdırılması və innovativ layihələrə dəstək mexanizmlərinin yaradılması önəmlidir. Bu çərçivədə startaplar və texnoloji şirkətlər üçün güzəştli faiz dərəcələri ilə kredit xəttləri açıla bilər, dövlət zəmanətləri və risklərin bölüşdürülməsi mexanizmləri tətbiq edilə bilər. Eyni zamanda, Mərkəzi Bank bank olmayan maliyyə institutlarının, xüsusilə kapital fondlarının inkişafını dəstəkləməklə innovasiya maliyyələşməsində alternativ mənbələrin formalaşmasına şərait yarada bilər. Rəqəmsal maliyyə xidmətlərinin, mobil

ödəniş sistemlərinin və fintech həllərinin genişlənməsi də innovasiya mühitini gücləndirən amillərdəndir.

Texnologiya və innovasiyaya yönəlmiş kredit siyasəti iqtisadiyyatın şaxələndirilməsi və qeyri-neft sektorunun inkişafı baxımından strateji əhəmiyyət daşıyır. Bu siyasət nəticəsində ölkədə yüksək texnologiyalı məhsulların istehsalını artırmaq, yeni iş yerləri yaratmaq və ölkənin beynəlxalq bazarlardakı mövqeyini möhkəmləndirmək mümkündür. Bundan başqa, innovativ fəaliyyətlərə yönəlmiş dəstək iqtisadiyyatda yeni biliklərin, bacarıqların formalaşmasına və insan kapitalının inkişafına töhfə verə bilər. Beləliklə, kredit siyasətinin innovasiya və texnologiya sahələrinə inteqrasiyası, uzunmüddətli perspektivdə dayanıqlı iqtisadi artımı təmin etmək üçün mühüm vasitədir və ölkənin strateji inkişaf hədəflərinə çatmasına xidmət edir.

Nəticə

Pul-kredit tənzimlənməsinin iqtisadiyyata təsirinin gücləndirilməsi, Azərbaycanın dayanıqlı inkişaf hədəflərinə çatması və makroiqtisadi sabitliyin qorunması baxımından mühüm əhəmiyyətə malikdir. Mərkəzi Bank tərəfindən həyata keçirilən pul siyasətinin effektivliyi təkcə monetar göstəricilərlə məhdudlaşmamalı, iqtisadiyyatın real sektoruna, investisiya fəallığına, maliyyə inklüzivliyinə, məşğulluq səviyyəsinə və innovasiya yönümlü fəaliyyətlərə birbaşa təsir göstərməlidir. Məqalədə aparılan təhlillər göstərir ki, pul siyasətinin fiskal siyasətlə koordinasiyası, investisiya mühitinin yaxşılaşdırılması, maliyyə xidmətlərinə çıxışın genişləndirilməsi, real sektorun və məşğulluğun dəstəklənməsi, eyni zamanda innovasiya və texnologiyaya yönəlmiş kredit mexanizmlərinin tətbiqi iqtisadiyyatın hərtərəfli inkişafı üçün vacibdir.

Pul siyasətinin daha çevik və hədəfli tətbiqi iqtisadiyyatın qeyri-neft sektorunun inkişafına, regionlarda iqtisadi fəallığının artmasına və sosial rifahın yüksəldilməsinə imkan yaradır. Maliyyə inklüzivliyinin artırılması, əhəlinin maliyyə alətlərinə çıxışını təmin etməklə, pul siyasətinin təsir dairəsini genişləndirir və iqtisadi qərarların real sektora təsirini gücləndirir. İstehsal və məşğulluğun dəstəklənməsi isə iqtisadi artımın sosial baxımdan daha ədalətli paylanmasına və daxili bazarın güclənməsinə şərait yaradır. Bun-

dan əlavə, innovasiya və texnologiyaya yönəldilmiş kredit siyasəti yüksək əlavə dəyər yaradan sahələrin inkişafını sürətləndirə və iqtisadiyyatın bilik əsaslı modelə əsaslanan inkişafına şərait yarada bilər. Nəticə etibarilə, pul-kredit siyasətinin bu kompleks istiqamətlər üzrə gücləndirilməsi Azərbaycanın davamlı, rəqabətqabiliyyətli və şaxələndirilmiş iqtisadi sistemə keçidində əhəmiyyətli töhfə verə bilər.

ƏDƏBİYYAT SİYAHISI:

1. International Monetary Fund (IMF). (2023). *Monetary Policy and Central Banking*. <https://www.imf.org/en/About/Factsheets/Sheets/2023/monetary-policy-and-central-bankingIMF>
2. International Monetary Fund (IMF). (2023). *Monetary Policy Transmission in Emerging Markets*. <https://www.imf.org/en/News/Seminars/Conferences/2024/11/14/-/media/49518299C348483CAD014A18DB425B32.aspxIMF>
3. World Bank. (2022). *Global Economic Prospects – June 2022*. <https://openknowledge.worldbank.org/bitstream/handle/10986/37224/Global-Economic-Prospects-June-2022-Global-Outlook.pdfTheWorldBankDocs+4OpenKnowledgeWorldBank+4TheWorldBankDocs+4>
4. Bank for International Settlements (BIS). (2021). *Monetary and Fiscal Policy Interactions in the Wake of the Pandemic*. <https://www.bis.org/publ/bppdf/bispap122.pdfBankforInternationalSettlements+3BankforInternationalSettlements+3BankforInternationalSettlements+3>
5. Asian Development Bank (ADB). (2023). *Asian Development Outlook – April 2023*. <https://www.adb.org/sites/default/files/publication/863591/asian-development-outlook-april-2023.pdfAsianDevelopmentBank+2AsianDevelopmentBank+2AsianDevelopmentBank+2>
6. International Monetary Fund (IMF). (2023). *Central Bank Digital Currency and Financial Inclusion*. <https://www.imf.org/en/Publications/WP/Issues/2023/03/18/Central-Bank>

[Digital-Currency-and-Financial-Inclusion-531104](#)
[IMF](#)

7. World Bank. (2021). *Global Economic Prospects – January 2021*. <https://openknowledge.worldbank.org/entities/publication/bb1f5ffa-044f-509a-9a61-2cd8b15c055d>

Рза Джабир оглы АББАСОВ

Докторант Азербайджанского Западно-Каспийского университета

E-mail: abbasov.rza.2000@gmail.com

Орхан Мубариз оглы БАГИРОВ

Кандидат экономических наук

E-mail: b.orxan07@gmail.com

УСИЛЕНИЕ ВЛИЯНИЯ ДЕНЕЖНО-КРЕДИТНОГО РЕГУЛИРОВАНИЯ НА ЭКОНОМИКУ

Резюме

В статье рассмотрены вопросы усиления влияния денежно-кредитного регулирования на устойчивое развитие национальной экономики. Особое внимание уделено необходимости укрепления взаимодействия денежно-кредитной и фискальной политики, стимулирования инвестиционной активности и совершенствования деловой среды, расширения финансовой инклюзивности, а также повышения роли денежно-кредитной политики в поддержке занятости, производства и инновационно-технологического развития.

Отмечается, что комплексная реализация указанных направлений способствует укреплению макроэкономической стабильности, улучшению инвестиционного климата, развитию реального сектора, росту занятости и повышению уровня социального благосостояния. Поддержка инноваций и технологий посредством кредитной политики рассматривается как ключевой фактор ускорения формирования экономики знаний и повышения конкурентоспособности страны.

Ключевые слова: Денежно-кредитная политика; фискальная политика; финансовая инклюзивность; инвестиционная активность; занятость; инновации; технологии; экономическое развитие.

Rza Cabir oglu ABBASOV

PhD Student, Western Caspian University

E-mail: abbasov.rza.2000@gmail.com

Orkhan Mubariz oglu BAGHIROV

PhD in Economics

STRENGTHENING THE IMPACT OF MONETARY REGULATION ON THE ECONOMY

Summary

The article examines the strengthening of the impact of monetary regulation on the sustainable development of the national economy. It emphasizes the importance of enhancing the coordination between monetary and fiscal policies, fostering investment activity and improving the business environment, expanding financial inclusion, and reinforcing the role of monetary policy in supporting employment, production, and innovation-driven growth.

It is argued that the effective implementation of these approaches contributes to macroeconomic stability, improvement of the investment climate, development of the real sector, employment growth, and enhancement of social welfare. The promotion of innovation and technology through credit policy is highlighted as a decisive factor in accelerating the formation of a knowledge-based economy and improving the country's competitiveness.

Keywords: Monetary policy; fiscal policy; financial inclusion; investment activity; employment; innovation; technology; economic development.